Σήμερα ο Αχελώος με συνολικό μήκος 220 χλμ. είναι το δεύτερο σε μήκος ποτάμι της χώρας, πηγάζει στη νοτιοδυτική Πίνδο, διασχίζει με ατελείωτα στριφογυρίσματα τον ορεινό όγκο της δυτικής στερεάς Ελλάδας και εκβάλλει στο Ιόνιο πέλαγος. Στο διάβα του αναπτύσσονται οικοσυστήματα μοναδικά που περιλαμβάνουν είδη -φυτικά και ζωικά- σπάνια στον Ευρωπαικό χώρο. Αρκούδες, ζαρκάδια, γύπες, λύκοι και αετοί ζουν στις απρόσιτες εκτάσεις, τεκμήριο για το ότι το οικοσύστημα βρίσκεται σε άριστη κατάσταση.

Τα νερά του δεν αποτέλεσαν μόνο δίαυλο επικοινωνίας των ντόπιων πληθυσμών αλλά και σημείο προστριβών. Ίχνη των πολιτισμών που δραστηριοποιήθηκαν στις κοίτες του διατηρούνται εώς σήμερα: συντρίμμια κάστρων, πλακόστρωτα μονοπάτια, πέτρινες τοξοτές γέφυρες, βυζαντινές εκκλησίες.Άλλοτε η κοιλάδα του ποταμού χρησίμευε σαν δρόμος για τα καραβάνια των μουλαριών που κατευθύνονταν στις αγορές των Βαλκανικών χωρών και της κεντρικής Ευρώπης. Στη νεοελληνική ιστορία η περιοχή διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στην Επανάσταση του 1821 και στην Εθνική Αντίσταση.

Μεταξύ των δεκαετιών '50 και '90 πραγματοποιήθηκαν στην ροή του τρεις ανθρωπογενείς επεμβάσεις που σκοπό είχαν την δημιουργία υδροηλεκτρικών φραγμάτων κι άλλη μία στον παραπόταμό του Ταυρωπό που είχε χαρακτήρα αρδευτικό για την πεδιάδα της Καρδίτσας. Έτσι προέκυψαν το φράγμα των Κρεμαστών, το φράγμα του Καστρακίου και το φράγμα του Στράτου. Την ίδια περίοδο υπήρξε δραματική ελάττωση του πληθυσμού στην περιοχή, το ποσοστό μείωσης για τα παραποτάμια χωριά των τριών νομών που διασχίζει ο Αχελώος αγγίζει το 35% ! Ενώ το ποσοστό γήρανσης στις ανάλογες περιοχές - άτομα άνω των 65 ετών - ανέρχεται το 1991 στο 20% όταν στην επικράτεια ήταν 12,7%.Είναι φανερό ότι η απομάκρυνση ενεργού εργατικά πληθυσμού την περίοδο κατασκευής των φραγμάτων προωθεί ανυπέρβλητα εμπόδια στις προσπάθειες ανάπτυξης της περιοχής.

Οι εκβολές του Αχελώου στο Ιόνιο πέλαγος σχηματίζουν ένα εκτεταμένο δέλτα που χαρακτηρίζεται ως έναν από τους πιο σημαντικούς υγροβιότοπους της Μεσογείου. Καλαμιώνες, βάλτοι με πλούσια βλάστηση, υφάλμυρες λιμνοθάλασσες, αμμοθίνες σπάνιες πλέον στο μεσογειακό περιβάλλον και υγρολίβαδα συνθέτουν ένα εκπληκτικό τοπίο εξαιρετικής βιολογικής σημασίας - η αειφόρος συνέχειά του επιτυγχάνεται μέσω των γλυκών νερών και των φερτών υλών του Αχελώου. Απαραίτητα στοιχεία για την διατήρηση της αλατότητας και των αμμονησίδων που προστατεύουν τις λιμνοθάλασσες από την διαβρωτική ορμή της θάλασσας. Στο δέλτα επίσης φιλοξενείται μια πλούσια ορνιθοπανίδα που σε συνδυασμό με την ποικιλία των ειδών αναδεικνύουν την αξία του. Η ιδιαιτερότητα του να μην παγώνει τον χειμώνα τον καθιστά καταφύγιο για να διαχειμάζουν είδη που θα εξολοθρεύονταν στα ψυχρά κλίματα της βορειότερης βαλκανικής!

Η μορφή του δέλτα σχηματίζεται κατά τα τελευταία 10.000 χρόνια από τις προσχώσεις του Αχελώου. Σημαντική έκταση είναι προστατεύεται από την συνθήκη Ramsar για την προστασία υγροτόπων διεθνούς σημασίας. Στην ουσία κανένας από τους 11 ελληνικούς υγροτόπους δεν προστατεύεται αποτελεσματικά με συνέπεια οι ένδεκα να συμπεριλαμβάνονται στην λίστα Montreux ως απειλούμενοι υγρότοποι διεθνούς σημασίας! Η ανθρώπινη δραστηριότητα στην περιοχή - όπως αυτή εκφράζεται μέσα από εντατικές καλλιέργειες, αποστραγγίσεις, λαθροθηρεία, αυθαίρετη δόμηση, απόθεση αποβλήτων, εγκιβωτισμό της κοίτης του ποταμού - προκαλεί ισχυρές πιέσεις στην βιωσιμότητα των

υγροτόπων.